

ת"פ 39172/09/21 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 39172-09-21 מדינת ישראל נ' פלוני(עציר)
ת"פ (אילת) 60528-08-21 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני בעניין:	כבוד השופטת טל לחיאני שהם המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד דבי מזור
נגד הנאשם		פלוני ע"י ב"כ עו"ד פאולה ברוש

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות באישום הראשון לכתב האישום, בביצוע עבירת כניסה למקום מגורים, עבירה לפי **סעיף 406(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977** (להלן: "**חוק העונשין**") ועבירת שוד, עבירה לפי **סעיף 402(ב) לחוק העונשין**, וכן הורשע במסגרת האישום השני לכתב האישום, בהתאם להודאתו בביצוע עבירת החזקת סכין שלא כדין, עבירה לפי **סעיף 186(א) לחוק העונשין**.

במסגרת הכרעת הדין קבע בית המשפט כי הוכחו העובדות המפורטות להלן:

אישום ראשון לכתב האישום - הנאשם הוא נכדה של ק' (להלן: "ק") ובנה של א' (להלן: "אמו של הנאשם"). י', יליד 1952 (להלן: "המתלון"), הוא הגרוש של ק', שהתגורר בדירה ברחוב בבאר שבע (להלן: "הדירה"). נכון למועד האירוע התקיים סכסוך כספי שטיבו אינו ידוע (להלן: "הסכסוך") בין המתלון לק'. במסגרת הסכסוך ועקב טענת המתלון שק' חייבת לו כסף - סמוך לפני האירוע, נטל המתלון 3,800 ₪ מכספי הביטוח הלאומי השייכים לק', על בסיס הרשאה שניתנה לו על ידיה ומתוך רצון שלו לכסות ולו חלק מהחוב.

בתאריך 14/09/21, גילתה אמו של הנאשם כי המתלון משך כספי ביטוח לאומי של ק', יצרה קשר עם הנאשם וסיפרה לו על העניין. באותו היום בשעה 14:45 או בסמוך לכך, הגיעו הנאשם, אמו ולפחות אדם נוסף אחד, ברכב השייך לאבי של הנאשם (להלן: "**הרכב**"), לכתובת דירתו של המתלון, וזאת במטרה לקחת ממנו כסף שלטענתם גנב מק' וכשפניהם לביצוע פעולה של איום או הפעלת כוח לצורך לקיחת הכסף או שווה הכסף אף ללא הסכמת המתלון.

אמו של הנאשם הוציאה מתא הכפפות ברכב אקדח גז פלפל שחור הנחזה להראות כאקדח אמיתי (להלן: "**אקדח הגז**"), וביקשה לקחת אותו עמה מתוך מטרה לאיים באמצעותו על המתלון. הנאשם לקח ממנה את אקדח הגז וירד עמו מהרכב. בהמשך למתואר, הבחינו במתלון כששב לביתו, אמרו לו שרוצים לשוחח עמו, והמתלון הכניס אותם

עמוד 1

לדירה. כשהיו בדירה, דחף הנאשם את המתלונן לספה, ואיים עליו עת הוא אוחז בידו תרסיס גז שנדמה להיות אקדח במילים "אני ארסס לך את המוח" או מלל דומה לכך, עת הוא מרתק אותו לספה. במקביל לאמור, הטיחה אם הנאשם במתלונן גידופים, והאחרים ערכו חיפוש בחדרי הדירה. משנמצאו ונלקחו 5,000 ₪ ו-3 פנקסי צ'קים - האחרים יצאו מהבית תוך צעקה "מצאתי", ואמו של הנאשם הצטרפה ליציאה מהבית. הנאשם פנה בתחילה לעבר אמו, אך חזר על עקבותיו, שרט את צווארו של המתלונן וריסס בפניו גז פלפל. כתוצאה מהאמור נגרמו למתלונן גם כאב, וצריבה בעיניו ובגרוננו. לאחר המתואר ברח אף הנאשם מהדירה.

אישום שני לכתב האישום - בעקבות האירוע המתואר, ביום 19/09/21 בשעה 19:43 או בסמוך לכך, נעצר הנאשם בין בניינים ברחוב מגידו בבאר שבע. בנסיבות אלה החזיק הנאשם על גופו סכין, וזאת שלא כדין ומחוץ לתחום ביתו או חצריו.

2. לבקשת הנאשם צורף לתיק זה תיק נוסף - ת"פ (שלום אילת) 60528-08-21, בו הורשע הנאשם, בהתאם להודאתו, בביצוע עבירת החזקת סכין שלא כדין, עבירה לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין.

מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי ביום 19/08/20 בשעה 05:00 או בסמוך לכך, בתחנה המרכזית באילת, בעת שבוצע על גופו של הנאשם חיפוש כדין, נמצא כי הנאשם נשא בכיס מכנסיו סכין בעלת להב הניתן לקיבוע, וזאת שלא כדין ומחוץ לתחום ביתו או חצריו.

3. לבקשת ב"כ הנאשם ולאור גילו של הנאשם, הופנה הנאשם לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן טרם הטענות לעונש.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן מיום 13/12/22 עולה כי הנאשם כבן 20, רווק ואב לילד עמו נמצא בקשר מרוחק, נשר מהמסגרת החינוכית באופן סופי לאחר 10 שנות לימוד, ועבד כ-5 שנים לסירוגין בחברת שיפוצים של קרובי משפחתו, לא גויס לצבא לאור עברו הפלילי. הנאשם תאר רקע משפחתי וסוציו-אקונומי מורכב וכן תיאר מצב נפשי הדורש טיפול.

לטענת הנאשם, בעברו עשה שימוש בסמים ובאלכוהול ואף נהג להמר, אך שלל נזקקות טיפולית בתחום ההתמכרויות.

ממידע שהתקבל משירות המבחן לנוער עלה כי ההיכרות עם הנאשם החלה בשנת 2016, וכי בוצעו מספר ניסיונות לשלבו בטיפול אשר לא צלחו. בין היתר הופנה הנאשם לתכנית "סיכויים" ולתכנית "מעטפת", אך זאת ללא הצלחה בשל חוסר שיתוף פעולה מצד הנאשם, ואף נבנתה עבורו תכנית טיפול הכוללת של"צ - אך הנאשם לא הגיע לפגישות ולא ביצע את שעות השל"צ. שירות המבחן לנוער התרשם מגורמי סיכון מרובים במצבו של הנאשם, ומשכך, בהליכים קודמים בבית המשפט לנוער, נמנע שירות המבחן לנוער ממתן המלצה טיפולית בעניינו.

ביחס לנזקקות טיפולית - הנאשם טען כי מבין שעליו לעבוד על דפוסיו האלימים במסגרת הליך טיפולי וטען כי בעבר טופל בשירות המבחן לנוער והפיק מכך את המירב.

באשר לביצוע העבירות עליהן נותן הנאשם את הדין במסגרת התיק העיקרי - הנאשם מסר כי מצטער על ביצועם, אך לקח אחריות באופן חלקי בלבד על המעשים.

בשיחה עם המתלונן זה טען כי נגרמה לו טראומה כתוצאה מהעבירות שבוצעו כנגדו, וכי במשך חודשיים התקשה לישון וחשש לשוטט ברחובות העיר בגפו. המתלונן טען כי כיום לא מרגיש מאוים מהנאשם, כי חש כלפיו חמלה, וכי עונש מאסר הוא עונש מחמיר מדי ולדעתו יש להטיל עליו פיצוי כספי בלבד.

לאור המפורט, לאחר ששקל מחד גיסא את המוטיבציה המילולית לטיפול, ומאידך גיסא את מאפייניו של הנאשם, עברו הפלילי, הקושי בלקיחת אחריות והקושי בבחינת חלקיו המכשילים בהליכי טיפול קודמים - נמנע שירות המבחן ממתן המלצה טיפולית בעניינו של הנאשם, אך ציין כי במידה והנאשם ירצה בכך - ישולב בהליך טיפולי בין כותלי הכלא.

שלב הטיעונים לעונש

ראיות לעונש

5. המתלונן העיד כי מעשיו של הנאשם היו טראומטיים עבורו וגרמו לכך שלא ישן במשך כשבועיים, וכי פחד כל הזמן, ועד היום, עד כדי רעידות בגופו, ומתנהל באופן חרדתי בביתו ובמרחב הציבורי וזאת מחשש שמישהו יכנס לביתו והוא יותקף בתוכו או שיתקף ברחוב. כמו כן, טען כי האמור אף השפיע על מצבו הבריאותי.

לשאלות ב"כ הנאשם השיב המתלונן כי מעוניין בפיצוי כספי, אך כי לא מעוניין שהנאשם ירצה עונש מאסר בפועל, כי מרחם עליו, וסבור כי אמו היא האשמה במעשיו.

יצוין כי בסיום עדותו של המתלונן התנצל הנאשם בפניו, וזה טען כי סלח לו.

טיעונים לעונש

6. ב"כ המאשימה הפנתה בטיעוניה הכתובים ובטיעוניה בעל פה לחומרת עבירת השוד ולערכים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם הכוללים את כבוד האדם, הזכות לקניין, הזכות לביטחון ושלווה והזכות לשמירה על שלמות גופו של אדם.

לטענתה, במקרה זה הפגיעה בערכים המוגנים היא ברף הגבוה וזאת בשים לב לכך שמדובר בנפגע עבירה מבוגר וחלש, לביצוע העבירה בתוככי ביתו, וזאת תוך ניצול ההיכרות המשפחתית שבגינה הכניסם המתלונן לביתו, ובחבורה. כמו כן, הפנתה לכך שהמעשים בוצעו תוך שימוש במכשיר שיש בו כדי לסכן או לפגוע במתלונן ותוך איומים ש"פוצץ לו את המוח" בזמן שמצמיד את אקדח גז הפלפל לראשו והנחת רגלו על הנאשם במטרה למנוע ממנו לזוז, וכן לחניקת

המתלון טרם יצא מהבית.

ב"כ המאשימה הפנתה לכך כי מעשיו של הנאשם, כמפורט לעיל, מעידים על תכנון מוקדם, וזאת בין היתר בשים לב לחבירה טרם ההגעה למקום, למטרת ההגעה למקום, להצטיידות באקדח גז הפלפל. כמו כן, הפנתה לנזק שנגרם למתלון, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן ומעדותו, אשר ככל הנראה ילוו את המתלון לשארית חייו, וכן לפוטנציאל הנזק המשמעותי שאך בדרך נס לא התממש וזאת בשל פער הגילים והכוחות בין הנאשם למתלון.

עוד הפנתה ב"כ המאשימה למדיניות הענישה הנוהגת, וטענה כי לאור המפורט יש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 4-6 שנות מאסר.

אשר לקביעת עונשו של הנאשם בתוך המתחם עתרה ב"כ המאשימה למקום את הנאשם באמצע המתחם, לצד הטלת מאסר מותנה ממושך ומרתיע, קנס ופיצוי משמעותי למתלון.

זאת בשים לב לעברו הפלילי המכביד של הנאשם ולעובדה כי עונשי מאסר בפועל לא הרתיעו מלבצע עבירות חמורות אף יותר. כמו כן, טענה שהגם שאין לזקוף לרעתו של הנאשם את רצונו להוכיח את חפותו - לא תינתן לו הקלה הנוגעת ללקיחת אחריות או ייתור העדו של המתלון המבוגר.

עוד הפנתה להתרשמות שירות המבחן ממאפייני הנאשם, כמפורט לעיל, ללקיחת אחריות חלקית בלבד מצד הנאשם, ולהיעדר המלצה טיפולית בעניינו. כמו כן, הפנתה לצורך בהרתעת הרבים, כפי שעולה מהפסיקה בעבירות שוד אשר הפכו לתופעה רווחת ובשים לב לחומרתם ולנזק שנגרם בגין ביצועם לנפגעי העבירה, וכן לצורך בהרתעת היחיד בשים לב לעברו הפלילי של הנאשם, אשר אף הוביל לריצוי מאסרים בפועל וזאת על אף גילו הצעיר.

באשר לתיק המצורף טענה ב"כ המאשימה כי החזקת סכין שלא כדין איננה עבירה של מה בכך, וכי יש ליתן משקל לכך שאין זו הפעם הראשונה שהנאשם מורשע בגין ביצוע עבירה זו, ואף במסגרת התיק העיקרי נותן את הדין על עבירה דומה, וזאת באופן המעיד על דפוס עברייני.

7. ב"כ הנאשם טענה כי הפסיקה אשר עוסקת בשוד של קשישים איננה רלוונטית למקרה זה, וזאת מאחר והנאשם לא בחר לשדוד את המתלון בשל היותו "טרף קל", אלא מאחר והוא הגרוש של סבתו ומאחר וסבר כי לקח מסבתו כספים, וכי גם במקרים אשר כן נוצלה חולשתם של קשישים בביצוע עבירות שוד - הענישה לא עולה על 3 שנות מאסר, ומשכך אין לקבל את המתחם אליו עתרה המאשימה ואין להסיק מרמת הענישה שבאותה פסיקה ומפסיקה חמורה נוספת שאף היא הגישה למקרה זה. עוד טענה כי רף האלימות איננו גבוה במקרה זה, וכי על אף ריסוס גז הפלפל לעבר המתלון - הוא לא היה זקוק לטיפול רפואי בשל כך.

לטענת ב"כ הנאשם, יש ליתן משקל לחרטה הכנה שהביע הנאשם ולכך שהתנצל בפני המתלון, וטענה כי כיום הנאשם נמצא במקום אחר והיה פועל אחרת אם אמו הייתה פונה אליו בפנייה דומה. עוד טענה כי יש ליתן משקל לכך שהנאשם

מצוי במעצר מעל שנה, כי ניהל את התיק בשל טענות משפטיות ומתוך פחד לגבי השלכות תיק זה לעניינה של אמו, וכי אין לזקוף ניהול ההליך לרעתו.

עוד הפנתה ב"כ הנאשם לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות המורכבות של הנאשם, כפי שעולה מהתסקיר, אשר לטענתה השפיעו אף על ביצוע העבירות עליהן נותן את הדין היום. וכן טענה כי יש ליתן משקל אף לכך שהמתלונן חזר וטען כי לא מעוניין שהנאשם ירצה מאסר בפועל, וזאת על אף שלא נעשה פה הליך של צדק מאחז.

לאור המפורט טענה ב"כ הנאשם כי העונש שראוי להטיל על הנאשם לא צריך לעלות על 3 שנים לצד הטלת פיצוי למתלונן וענישה צופה פני עתיד.

8. במועד הטיעונים לעונש שב וטען הנאשם כי מביע חרטה ומצטער על מעשיו.

קביעת מתחם העונש ההולם

9. על פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה, על בית המשפט להתחשב: **"בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה"**.

ב"כ הצדדים לא טענו לעניין השאלה האם החזקת הסכין, במסגרת האישום השני בתיק העיקרי מהווה אירוע נפרד, המצריך קביעת מתחם עונש הולם נפרד, אולם ברי כי בשים לב למרחק הזמן בין שני האירועים ובהיעדר קשר הדוק ביניהם או תכנית עבריינית אחת המחברת ביניהם - יש לקבוע כי מדובר באירועים נפרדים. זאת כמובן בנוסף למתחם הנפרד שיש לקבוע בגין עבירת החזקת הסכין במסגרת התיק המצורף.

עבירות השוד והכניסה למקום מגורים

הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם במסגרת ביצוע עבירת השוד ועבירת הכניסה למקום מגורים כוללים בתוכם את זכות הקניין, הזכות לשלמות הגוף והנפש והזכות לביטחון אישי.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא ברף הבינוני-גבוה, וזאת בשים לב לחבירה לשניים אחרים לפחות, ההצטיידות באקדח גז הפלפל, השימוש באיום וכוח תוך כדי האירוע, ואף השימוש בגז פלפל בסופו, וזאת הגם שלמתלונן לא נגרמו חבלות משמעותיות כתוצאה מהאירוע.

כידוע, בית המשפט העליון הבהיר לא אחת כי יש לנקוט יד קשה כנגד מבצעי עבירות שוד.

כך לדוגמה בע"פ 1167/21 חוג'יראת נגד מדינת ישראל, פסקה 11 [פורסם בנבו] (31/05/21) (להלן: "פס"ד חוג'יראת") נקבע כי: **"חומרתה הרבה של עבירת השוד הודגשה זה מכבר על ידי בית משפט זה, לאור**

השפעותיה ארוכות הטווח על קורבן העבירה - אשר פעמים רבות סובל מטראומה וחרדה לזמן ממושך - וכן על תחושת הביטחון של הציבור כולו. חומרה זו מובילה לכך שמדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו כוללת עונשי מאסר בפועל, וזאת אף במקרים בהם שירות המבחן ממליץ להימנע מכך לאור שיקולי שיקום (ע"פ 7519/18 אבו סנינה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.2.2019)). בפס"ד זה הובהר כי על אף שיש לברך על מאמצי שיקום של נאשמים, בדומה לנסיבותיהם האישיות - אלה נסוגים אל מול חומרת המעשים ומידת אשמה גבוהה - כמו גם למול הצורך בהרתעת עבריינים פוטנציאליים, במיוחד מפני עבירות קלות לביצוע, המאיימות על ביטחון הציבור כולו, כגון עבירת השוד.

עוד נקבע בפסיקה כי: "בית משפט זה עמד לא אחת על כך שיש להחמיר בעונשם של מבצעי עבירת שוד, גם במקרים שבהם הוא מבוצע ללא אלימות פיזית ממשית, וזאת נוכח הפגיעה בשלום הציבור ובזכות הציבור לביטחון אישי וכן על מנת לשדר מסר עונשי המרתיע מפני ביצוע עבירות מסוג זה"

[ראו: ע"פ 9833/16 טלקר נגד מדינת ישראל, פסקה 8 [פורסם בנבו] (19/07/17)]

מדיניות הענישה הנוהגת

10. טרם הפנייה לפסיקה הנוהגת אציין את הידוע לכל ולפיו הפסיקה הנוהגת מהווה פרמטר אחד מתוך מספר פרמטרים שהתווה המחוקק לבתי המשפט בקובעם את מתחם העונש ההולם וכי "מלאכת הענישה לעולם אינה מתמטית, ועליה להיגזר מנסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה לגופו" [ראו: ע"פ 4232/20 פלוני נגד מדינת ישראל (12/11/20) (פסקה 9) וכן ע"פ 4910/16 אבני נ' מדינת ישראל (05/04/17) (פסקה 7)].

ודוק, בהבניית שיקול הדעת אין כוונה לערוך ממוצע חשבוני של טווחי ענישה נוהגים ובית המשפט אינו כבול לרמת הענישה הנהוגה אם סבור שיש מקום לשנותה.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה כי בתי המשפט שוקלים פרמטרים שונים, ובין היתר את מידת התכנון המוקדם ואת האביזרים בהם נעשה שימוש בעת ביצוע העבירה ואשר בהם הצטיידו הנאשמים לצורך ביצוע העבירות, וזאת לצד הנזק שנגרם לנפגעי העבירות והנזק הפוטנציאלי, וכי ככלל בעבירת השוד נוהגים בתי המשפט להחמיר בענישה ולהטיל עונשי מאסר בפועל.

ומכאן לפסיקה הנוהגת:

בפס"ד חוג'יראת נדון ערעורו של מי שהורשע, בהתאם להודאתו, בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות בצוותא חדא. זאת לאחר שעם אחר, לאחר שהצטיידו במברג ובסכין יפנית שבאמצעותם הסירו את לוחית הרישוי מהרכב, הגיעו לחנות שבתחנת דלק, וכשהם רעולי פנים ואוחזים במברג ובסכין מאחורי גבם - אמר הנאשם לעובד במקום "תוציא את הכסף או שאני יורה בך". בהמשך, פתח העובד את הקופה ומסר לנאשם ₪ 1,140 והשניים נמלטו מהמקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 18-40 חודשי מאסר בפועל, וחרף המלצת שירות המבחן על הטלת "ענישה מאוזנת", לאור שיקולי שיקום, הכוללת צו מבחן, של"צ, מאסר מותנה, התחייבות ופיצוי - הטיל על הנאשם ענישה ברך

התחתון של המתחם, 18 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וקבע כי בשל חומרת העבירה, בנסיבות ביצועה, ובשל הצורך בהרתעת הרבים "בית המשפט המחוזי ... הגיע לתוצאה עונשית מאוזנת ואף מקלה עם המערער ושותפו", ודחה את הערעור.

בע"פ 3698/20 מחאמיד נגד מדינת ישראל (03/11/20) נדון ערעורו של מי שהורשע, בהתאם להודאתו, בביצוע עבירת שוד ועבירת נהיגה ללא רישיון נהיגה. זאת לאחר שכשהוא חובש קסדת אופנוע ובידו חפץ הנחזה להיות אקדח ושקית - ניגש לסניף של בנק הדואר ודרש מהפקידות, באיומי החפץ, למסור לו את הכסף שבקופות. מתוך פחד הוציאו הפקידות את הכסף, בסך 11,183 ₪ והניחוהו בשקית של הנאשם, אשר יצא מהמקום כשבידו השקית ונסע ברכב ללא רישיון נהיגה תקף. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 20 חודשי מאסר ל-4 שנות מאסר בפועל, ובשים לב לעברו הפלילי הישן, נסיבותיו האישיות והרפואיות, החרטה והודאתו - הסתפק בהטלת 30 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, וקבע כי הן המתחם והן גזר הדין שהוטל על הנאשם אינם חורגים מהמדיניות המקובלת, וכי בית משפט קמא שקל את השיקולים הרלוונטיים ואין עילה להקל עם הנאשם, וזאת בייחוד נוכח התכנון מראש שבא לידי ביטוי בהצטיידות בקסדה ובחפץ דמוי אקדח.

בע"פ 1114/15 גנאים נגד מדינת ישראל (16/11/15) נדון ערעורו של מי שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירת קשירת קשר לביצוע פשע ועבירת שוד בנסיבות מחמירות. זאת לאחר שהגיע לחנות מכולת, יחד עם אחר, כשהם רעולי פנים ומצוידים בכפפות ובכלי הנחזה כאקדח - ערכו חיפוש על גופו של המוכר, ותוך כדי איומים בכלי הנחזה כאקדח - הורו למוכר לפתוח את הקופה ולהעביר להם את תוכנה. בנסיבות המתוארות, הנאשם והאחר גנבו מהחנות כ-5,000 ₪, מכשיר DVD נייד ותיק מסמכים אישיים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 18 חודשי מאסר ל-5 שנות מאסר בפועל, והטיל על הנאשם, צעיר נעדר עבר פלילי, 42 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, וקבע כי על אף שעונשו של הנאשם ממוקם ברף הגבוה של המתחם - נוכח נסיבות המעשה והעושה, אשר התסקיר בעניינו לא היה חיובי, אין להתערב בעונש שקבע בית משפט קמא.

בע"פ 826/19, יונג נגד מדינת ישראל (21/11/19) אליו הפנתה ההגנה, נדון ערעורו של מי שהורשע, בהתאם להודאתו, בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין. זאת בגין אירוע במסגרתו הנאשם הגיע לביתו של מכר עם אחר, כשהם מצוידים במחבט ובמכשיר הנחזה להיות אקדח, ולאחר איום במכשיר, הפעלת אלימות וביצוע חיפוש בבית - גנבו מהמתלונן 10,000 ₪. בית המשפט העליון מצא לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, ולאחר קיומו של הליך צדק מאחה, והסתפק בהטלת 21 חודשי מאסר בפועל בלבד. ודוק, בית המשפט הבהיר כי מדובר בחריגה מתחת לרף התחתון של מתחם העונש ההולם. במקרה דנן המתחם שנקבע על ידי בית משפט המחוזי הוא בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל.

ברע"פ 7393/22 בלס נגד מדינת ישראל (23/11/22) נדונה בקשת הערעור של מי שהורשע, בהתאם להודאתו, בביצוע עבירת כניסה למקום מגורים, ובאישום אחר בשתי עבירות איום. בית משפט השלום קבע כי בגין עבירת הכניסה למקום מגורים בלבד יש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 6-18 חודשי מאסר בפועל, ולאחר שקבע כי יש לחרוג לקולה מהמתחמים שקבע בשל הליך הטיפול בו שולב הנאשם - הטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות

שירות. בית המשפט המחוזי קיבל ערעורה של המדינה על קולת העונש, ואך מאחר ואין זה מדרכה של ערכאת ערעור למצות את הדין עם הנאשם - הטיל על הנאשם 10 חודשי מאסר. בית המשפט העליון דחה בקשת רשות הערעור של המבקש, צעיר בעל משפחה, וציין בהחלטתו כי: **"מעשיו של המבקש בכניסתו ללא רשות לביתה של המתלוננת 1 חמורים ביותר. כידוע, "ביתו של אדם הוא מבצרו, בו הוא מרגיש בטוח ומוגן" (ע"פ 945/18 סלאימה נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (14.1.2019)). המבקש פגע בקניינה ובתחושת ביטחונה האישי של המתלוננת 1, תוך שמעל באמון שנתנה בו וניצל את מצבה הפגיע נוכח גילה המתקדם".**

11. לא מצאתי מקום ללמוד מע"פ 2257/13, מע"פ 5467/12, ומע"פ 5931/11 אליהם הפנתה המאשימה, וזאת מאחר ובאותם מקרים נבחרו אותן קשישות כקורבנות לביצוע עבירות השוד אך בשל גילן ובשל פערי הכוחות הנובעים מפער הגילים בין לבין הנאשמים אשר הקלו על השגת הכסף ו/או שווי הכסף, ובית המשפט העליון התייחס לנסיבה זו כשיקול מהותי לחומרה בנסיבות ביצוע העבירות. כמו כן, ע"פ 6202/10 חמור אף יותר בנסיבותיו, שכן עניינו לא רק בביצוע עבירת שוד לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, אלא שאף זו בוצעה כנגד קשיש, בשל היותו מוחלש, תוך איזוקו, פעמיים, והתנהלות משפילה כלפיו, ואף תוך הצמדת סכין לצווארו תוך השמעת דברי איום וכיסוי ראשו. משכך גם מפסק דין זה לא ניתן ללמוד למקרה המונח לפניי היום.

אף פסיקת בתי המשפט המחוזיים אליהם הפנתה המאשימה, ת"פ 29880-01-20, ת"פ 68501-07-20, ת"פ 65368-07-19, ת"פ 57357-12-17, ת"פ 18289-04-17 ות"פ 35859-02-15 עוסקים בעבירות שוד שבוצעו כנגד קשישים, בשל חולשתם בגין גילם, וזאת בשונה מהמקרה המונח לפניי.

נוסף על המפורט, לא מצאתי ללמוד מת"פ 55899-03-16 אליו הפנתה ההגנה שכן לא רק שעוסק בעבירות שונות, אלא אף ניתן לאחר קיום הליך של צדק מאחה.

עוד לא מצאתי ללמוד מע"פ 4777/17 ומע"פ 1233/15 אליהם הפנתה ההגנה, שכן אלה עוסקים אומנם בעבירה דומה, בהתאם לסעיף 402(ב) לחוק העונשין, אך כאלה שבוצעו כלפי קשישים אך בשל חולשתם ככאלה, וע"פ 7098/15 אומנם עוסק בעבירה לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, אך גם בתקיפת זקן, והשוד בוצע גם כן כנגד קשיש בשל הקטגוריה אליה שייך.

על אף האמור, ברי כי במסגרת נסיבות ביצוע עבירת השוד וקביעת מתחם העונש ההולם ינתן משקל אף לגילו של המתלונן, גם אם אין זו הסיבה בגינה מלכתחילה בוצעה כנגדו העבירה, ובשל כך עיינתי באופן מעמיק במתחמים אשר נקבעו בפסיקה אליהם הפנתה המאשימה ובעונשים אשר הוטלו על נאשמים אלה.

נסיבות ביצוע העבירה

12. במסגרת **נסיבות ביצוע העבירות** יש לשקול את התכנון שקדם לאירוע שבא לידי ביטוי בחבירה לאחרים, בהגעה לביתו של המתלונן והמתנה לו שם, כמו גם בהצטיידות באקדח גז הפלפל, וזאת לצד ניצול ההיכרות המוקדמת בין הנאשם למתלונן כדי לאפשר את כניסת החבורה לבית המתלונן.

כמו כן, אשקול את חלקו הדומיננטי של הנאשם בביצוע העבירות, שבא לידי ביטוי הן בכך שהגה את רעיון ההגעה לבית המתלון, וכן במעשיו תוך כדי האירוע - השמעת דברי איום תוך אחיזה במכשיר הנחזה להיות אקדח, הפעלת האלימות כלפי המתלון, קשיש כבן 70 בעת ביצוע העבירות, שהגיעה לשיאה עת התיז גז פלפל לעבר פלג גופו העליון.

עוד אשקול את העובדה כי כתוצאה ממעשי העבירות נגרם למתלון נזק גופני ונפשי - כעולה מהכרעת הדין ומעדות המתלון. הנאשם שרט את המתלון בצווארו וכתוצאה מהתזת גז הפלפל לעברו נגרמו לו כאב, וצריבה בעיניו ובגרוננו, או אז הותיר הנאשם את המתלון הקשיש לבדו עת ברח מהדירה. מעדות המתלון לעונש אף היה ניתן להתרשם מהנזק הנפשי המשמעותי והפגיעה באיכות חייו כתוצאה מהאירוע. עוד אשקול את הנזק אשר היה עלול להיגרם למתלון כתוצאה ממעשיו של הנאשם, וזאת בשים לב לגילו ולמורכבות הרפואית עליה העיד המתלון, ולאור חוסר היכולת לצפות עד כמה יסלים אירוע השוד.

ודוק, שילוב עבירת השוד עם עבירת הכניסה למקום מגורי המתלון מחייב אף הוא התייחסות בעת שקילת קביעת מתחם העונש ההולם, שכן ברי כי חומרת עבירת השוד מועצמת עת האירוע הקשה מתרחש דווקא בביתו, הוא מבצרו, של המתלון.

עם זאת, אף לא ניתן להתעלם מטיעוני ב"כ הנאשם לפיהם אין המדובר באירוע שוד "קלאסי" בו חבר הנאשם לאחרים אך כדי לגנוב כספים תוך בחירת קורבן חלש, שכן במקרה דנן הוכח כי מעשיו של הנאשם בוצעו על רקע הסכסוך הכספי בין המתלון לסבתו ורצונו להשיב לה כספים שחשב שהמתלון לקח ממנה שלא בצדק.

13. לאור האמור אני קובעת כי מתחם העונש ההולם בגין מעשיו של הנאשם נע בין 32-58 חודשי מאסר בפועל.

עבירות החזקת הסכין

14. הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה מביצוע כל אחת מעבירות החזקת הסכין כוללים בתוכם את הזכות לשלמות הגוף והנפש והזכות לביטחון אישי, לצד ביטחון הציבור.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא ברף הנמוך, וזאת בשים לב לכך שלכל אחד מהאישומים לא לוו לעבירות אלה עבירות נוספות.

עם זאת, בתי המשפט הבהירו פעמים רבות את חומרתה של עבירות החזקת הסכין לכשעצמה בעצם הפוטנציאל הגלום בה. בע"פ 2047/07 הנוק נגד מדינת ישראל (14/05/07) כדוגמה צוין כי: "כבר נשתפך דיו רב ונשתברו קולמוסים ומקלדות בפסקי הדין של בית משפט זה ובתי המשפט האחרים לעניין 'תת-תרבות-הסכין'. לפנינו היה אדם יוצא לרחוב ובידו או בכיסו ארנקו, מטפחתו ועטו. היום רבים היוצאים לרחוב וסכין בידם, או איש סכיני על ירכו, לאו דווקא כדי לקלף מפירות הארץ, ואך יוצאים פלוני משלוותם, ברב או במעט, תישלף הסכין; וסגולתה הטבועה של זו, שהיא עלולה לשפיכות דמים, וכדברי חכמים ש'הברזל מקצר ימיו של אדם'".

(ילקוט שמעוני, פרשת יתרו)".

עיון בפסיקה הנוהגת בגין ביצוע עבירת החזקת סכין בלבד מעלה כי ככלל בתי המשפט הסתפקו בהטלת ענישה הנעה בין מאסר על תנאי לצד הטלת של"צ ועד חודשיים מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריה.

[ראו לדוגמה: רע"פ 2968/12 אלזיד נגד מדינת ישראל (06/05/12), רע"פ 4079/10 ג'בשה נגד מדינת ישראל (23/08/10), ורע"פ 2932/08 מרגאן נגד מדינת ישראל (12/06/08)].

באשר לנסיבות ביצוע עבירת החזקת הסכין, יש לתת את הדעת כאמור לתכנון המתחייב בעצם הימצאות הסכין על גופו של הנאשם מחוץ לביתו או חצריו, לפוטנציאל הנזק המשמעותי, כאמור, הקיים בעצם החזקת סכין שלא כדין, שכן עצם קיומו של כלי נשק קר בידיו של המחזיק מגדיל את הסיכוי לשימוש בו.

[ראו: רע"פ 242/07 אולימבוב נגד מדינת ישראל (11/01/07)].

15. לאור האמור אני קובעת כי מתחם העונש ההולם בגין כל אחת מעבירות החזקת הסכין שביצע הנאשם נע בין מאסר מותנה לבין חודשיים מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריה.

קביעת עונשו של הנאשם

16. נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה -

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות יש ליתן משקל לפגיעה של העונש בנאשם.

ככלל, לנאשם, ובמיוחד לצעיר, אשר נשלח לריצוי מאסר מאחורי סורג ובריה - נגרם נזק, הן בשל הגבלת החירות והיעדר היכולת להתפרנס, והן בשל ההשפעות הנפשיות והסביבתיות הנלוות למאסר. אולם בעניינו של נאשם זה, לאור עברו הפלילי, אין ליתן משקל רב לשיקול זה. כמו כן, יש ליתן משקל לפגיעה שתיגרם למשפחתו של הנאשם, ובמקרה זה - לבנו, אשר יחסך ממנו קשר רציף עם אביו ויווצר קושי בתשלום מזונותיו בשל ריצוי מאסר בפועל, אך גם לכך שלדברי הנאשם גם כיום מצוי בקשר מרוחק עמו ומצוי בחובות בשל אי תשלום מזונותיו.

עוד יש ליתן משקל לנסיבות חייו המורכבות של הנאשם אשר פורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן, כמצוין לעיל.

בהיעדר לקיחת אחריות על חלק מהמעשים בגינם הורשע - ועל אף שברי כי אין לזקוף לחובת הנאשם את ניהול ההוכחות - וודאי שלא ניתן לזקוף לזכותו הודאה או לקיחת אחריות מלאה על מעשיו. אם כי לא נעלם מעיניי המענה לכתב האישום במסגרתו לקח הנאשם אחריות על חלק מעובדות כתב האישום. כמו כן, הנאשם לא שולב בטיפול כלשהו במסגרת הליך זה, ניסיונות עבר לשלבו בתוכניות טיפול כאלה ואחרות לא צלחו כאמור, ובין היתר, בשל הקושי בלקיחת אחריות ובבחינת חלקיו המכשילים בהליכי טיפול קודמים - נמנע שירות המבחן ממתן המלצה טיפולית בעניינו של הנאשם. עם זאת, אני סבורה כי יש ליתן משקל להתנצלותו של הנאשם בפני המתלונן בבית המשפט ולהבעת החרטה

והצער, אשר הותירו רושם כי הם כנים, וכן לעמדת המתלונן לפיה מחל לנאשם ולא מעוניין שבית המשפט יחמיר עמו בעת מתן גזר הדין.

עוד יש ליתן משקל לעברו הפלילי של הנאשם, אשר על אף גילו הצעיר, כבר הורשע 3 פעמים, פעם אחת כקטין ופעמיים כבגיר, וזאת במהלך השנתיים האחרונות. עיון ב**ת/17** מעלה כי בחודש יולי 2021 הורשע הנאשם בבית המשפט לנוער בבאר שבע, במסגרת צירוף של 10 תיקים בגין ביצוע עבירות מתחום האלימות, הרכוש, והסמים, ובין היתר אף בביצוע 2 עבירות של החזקת סכין שלא כדין. בגין האמור הוטלו על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית, אשר לא הרתיעו אותו מלשוב ולבצע עבירות. בנוסף, כבגיר הורשע הנאשם פעמיים, בגין ביצוע עבירת הפרת הוראה חוקית, ובגין ביצוע עבירת החזקת סם שלא לצריכה עצמי - בגינה אף ריצה עונש מאסר בפועל נוסף.

הרתעת הרבים

17. חדשות לבקרים אנו נחשפים להתגברות האלימות בחברה הישראלית. ההתמודדות עם תופעה קשה זו, חייבת לבוא לידי ביטוי אף בענישה מחמירה. זאת, הן על מנת להרתיע והן על מנת לבטא סלידת החברה מהמעשה באמצעות הטלת עונש הולם. לפיכך, בעבירות שוד, כפי שפורט לעיל, כבר קבע בית המשפט העליון בהחלטות רבות כי יש להחמיר בענישה בשל שיקול **הרתעת הרבים**.

18. סוף דבר, לאחר ששקלתי מלוא השיקולים, באתי לכלל מסקנה כי יש להטיל על הנאשם ענישה בחלקו האמצעי של כל אחד מהמתחמים אשר נקבעו, וכי לאור ההשפעה המינורית שיש לענישה בגין עבירות החזקת הסכין על העונש, אין מקום לחפיפה כלשהי בענישה.

19. סוף דבר, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 42 חודשי מאסר בפועל.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירה לפי סימן ג' לפרק י"א לחוק העונשין.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירה לפי סימן ד' לפרק י"א לחוק העונשין ו/או סעיף 186 לחוק העונשין.

ד. פיצוי על סך ₪ 6,000 למתלונן (ע"ת 1) על פי פרטיו כפי שאלו מופיעים בתיק בית המשפט.

הפיצוי ישולם ב-4 תשלומים חודשיים שווים ורצופים.

תשלום ראשון תוך 90 יום מהיום.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתנה והודעה היום ח' שבט תשפ"ג, 30/01/2023 במעמד הנוכחים.